



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

17 Vtrùm licitum sit permutare beneficia, compensata fructuum
inæqualitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Si resignas sibi fructus vel pensionem, non est simonia, sed fructus aly vel aly conferantur, vel pensiones solvantur ex eodem, confidentia confertur. hic cum de conuentione beneficij agitur, dicitur, ut eidem dimittenti vel alteri conferatur: cum de pensione & fructibus dicitur, aly vel aly.

Altera sententia probabilis.

Altera tamen sententia est valde probabilis, nam in Bulla Pij V. censetur simonia confidentia, quando aliquis presentat, vel beneficium resignat aut confert, vt prouisus, illius fructus, aut partem fructuum, ad utilitatem conferentis vel cedentis relinquat, vel pensionem ei, cui idem collator vel cedens voluerit, persoluat. Idem colligitur ex Bulla Pij IV. *verf. ac sibi propterea pensiones annuas. & verf. ac fructuum ac pensionum reservationes;* quibus locis aperte indicat esse simoniam confidentia, cum quis sibi absque legitima auctoritate pensionem reservat. Crediderim tamen non esse in hac parte receptam.

98 Retrocessiones probibita.

Ex istdem Bullis patet, in beneficiorum resignatione, presentatione, & collatione, illicitas esse & simoniacas hac specie qualdam retrocessiones, quas vocat *recessus, regressus, & ingressus*, quibus significatur ex vna parte ius quoddam in dimittente, repetendi pristinum beneficium; ex altera onus & veluti seruitus quedam in beneficio.

Regressus.

Regressum dicar habere, si beneficio à me possessio cedam alteri, reservato mihi iure regrediendi ad illud beneficium, in euentu, quo resignatarius naturaher vel ciuilitatè præmoriatur, aut fiat Episcopus, aut pensionem constitutam non soluerit.

Ingressus.

Ingressum, si beneficium mihi collatum alteri, ante captam eius possessionem, resignem, seruat mihi iure ingrediendi possessionem huius beneficij, si ille præmoriatur, vel fiat Episcopus, &c.

Accessus.

Accessum, si Prælatus mihi cupiat prouisum de beneficio; sed quia per artem vel alia de causa sum incapax; confert meo pedagogo, concessio mihi iure, vt quamprimum iustam ætatem habuero, propria auctoritate possim istud beneficium accipere vel accedere. Quicumque sibi vel alteri tale ius reservat sine expressa Pontificis auctoritate, committit simoniam huius speciei. Adde, etiam Concilium Trident. sess. 25. cap. 7. de reform. valde improbare istas retrocessiones, *veluti imaginem quandam successionis hereditaria referentes; ac proinde, vt sacris constitutionibus, Patrumque decretis contrarias.* Ob eandem causam improbat Coadiutorias cum futura successione, nisi *urgens necessitas, aut euadens utilitas aliud postulet: & tunc non nisi causa diligenter à Romano Pontifice cognita, concedi debere.*

99

Coadiutoria cum futura successione.

DUBITATIO XVII.

Utrum licitum sit permutare beneficia, compensato fructuum inæqualitate.

Respondeo & Dico Primò, Permutatio beneficiorum facta sine auctoritate Prælati, est illicita: non tamen est simonia Iuris diuini natura is, sed Ecclesiastici. patet ex dictis supra dubitatione 4.

Vbi Notandum est, Cum ex dispositione Canonum, permutantes nullam habent potestatem esse planè irritum; ac proinde sicut propria auctoritate sua beneficia alienarunt, ita sua auctoritate posse ad ea redire. possunt tamen à Superiore per sententiam priuari, in pœnam illius criminis; vt patet cap. Cum olim. 7. de rerum permutat. non tamen amittunt ea ipso facto, nec incurrun censuras.

Cuius auctoritate permutatio facienda sit, dictum est cap. 34. dubit. 36.

Dico Secundò, Si alterum beneficium sit altero dignius, & paritas sit reddituum, est simonia Iuris diuini, si pecunia vel pensione excessus ille dignitatis compensetur. Ratio est, quia illa dignitas est omnino spiritalis. vide dub. 2.

Dico Tertio, Si beneficia habent prouentus inæquales, possunt nihilominus inter se commutari, excessu prouentuum alterius, pensione vel pecunia compensato. Ita Sotus l. 9. q. 7. ar. 2. Caiet. in ar. 4. q. 100. Siluester v. Permutatio 2. q. 6. vbi citat Panorm. Angelus v. Permutatio, num. 6. & alij. Probatur ex cap. Ad quæstiones 6. de rerum permutatione, vbi Clemens III. approbat permutationem duarum Ecclesiarum parochialium, compensato excessu opulentioris, pecuniâ.

Contrarium tenere videtur Adrianus quodlib. 9. art. 3. ad 5. quem sequitur Couarruias l. 1. variar. c. 5. num. 8. & 9. Sed si quis bene aduertat, nihil aliud velle videntur, quam illum excessum non posse pecuniâ compensari, si consideretur vt manens annexus suo titulo; quod verum est: quia sic est quid spirituale; qua ratione nihil pro eo dari potest.

Notandum est, hanc compensationem posse tripliciter fieri. Primò, Si beneficium copiosius, non separatis prouentibus à titulo, commutetur cum tenui, & pro excessu prouentuum exigatur compensatio: & hoc non est licitum: quia iste excessus, hoc ipso quo manet annexus titulo, est debitus isti titulo; & hoc ipso, quo titulus in alterum transfertur, simul transit iste excessus: ergo pro eo nihil potest exigi, quin id etiam pro ipso titulo exigi censetur. & hoc est quod Adrianus & Couarr. velle videntur.

Secundò, Si compensatio exigatur, non pro excessu manente annexo, sed pro incommodo temporali quod subeo, spoliando me istis prouentibus. hanc enim ob causam possum petere à Pontifice, vt vel pensionem mihi referuet ex beneficio quod relinquo, onere pensionis imposito eidem beneficio; & sic simpliciter transferam illud beneficium, hoc onere grauatum: vel beneficiario imponat obligationem, vt ex alio beneficio, vel ex suo patrimonio aliquid mihi pro mea indemnitate soluat. Id enim Pontifex potest, cum hoc non sit pretium beneficij, aut prouentuum annexorum, sed conditio quedam necessaria vt me seruem indemnem, sine qua indemnitate nolo commutare.

Tertio, Si iura prouentuum separentur à titulis, & primò ipsi tituli nudi, simpliciter permutentur: deinde alio contractu permutentur iura prouentuum, compensato excessu opulentioris. iura enim prouentuum à suis titulis hoc modo separata, cum non sint spiritalia, sed temporalia bona, possunt sub tali pacto commutari, vt incrementum

100
Possunt ad sua beneficia redire.

101
permutatio inæqualium.

102
Compensatio hæc ut fiat.

Separatio prouentuum à titulis.

mentum alterius, pretio compenſetur. Iuxta hunc modum intellige dictum cap. Ad quaestiones, de rerum permutatione. Hic tamen cauendum ne hi contractus misceantur, vt ait Pontifex; quod fieret, si in permutatione titulorum apponeretur pactum de permutatione prouentuum, & compensatione.

Petes, Quo modo, qui permutant titulos suos, possunt retinere iura prouentuum, cum haec iura tantummodo ratione titulorum competant?

103
Fit hoc iuris dispositione.
Resp. Retinere ex dispositione Iuris, idque tantisper donec illa inter se permutent, vt sic rursus coalescant cum suis primis titulis: nam solum ad hunc finem & cum hoc onere conceditur, vt sine omni specie simoniae, permutatio fiat.

104
Beneficium nullo habens fructus potest permutari.
Dices, Iuxta hunc modum sequetur, posse permutari beneficium nullo habens fructus cum alio fructus habente, compenſatis fructibus cum alio fructus habente, quod videtur falsum; quia sic tota praebenda, id est, totum ius fructuum annexum titulo, posset pecunia emi.

Ad hoc respondet Caietanus art. 4. dupliciter. Sed secunda responsio est tenenda, nempe id fieri posse auctoritate Pontificis, etsi non inferioris Praelati. non tamen hinc sequitur, quod tunc proprie praebenda vendatur pecunia, quia iam supponimus ius prouentuum esse a titulo legitima auctoritate separatum, factumque temporale, & desuisse esse proprie praebendam: quod per Pontificem posse fieri non est dubitandum, modo iusta causa subſit; vt recte Sotus loco cit. q. 7. art. 2. in fine; & ostensum est supra dubit. 2. vbi plura de hac re diximus.

Dico Quarto; Licitum est priuatim inire pactum de facienda legitime permutatione, & se vicissim ad hoc obligare: a quo pacto postea non potest alter altero inuito sine iusta causa resiliire. Colligitur ex Sil. verbo Permutatio. 2. q. 5. Ratio est, quia licitum est se obligare ad actum Iure concessum: atqui permutare beneficia Superioris auctoritate, est actus Iure concessus; ergo licitum est se ad illum obligare. Itaque non solum licitum est priuatim tractare de permutatione facienda, & concludere tractatum adiecta clausula *sub beneficio Superioris*; sed etiam coram Notario & testibus obligare se confecto instrumento ad illam faciendam, & ad non resiliendum ab hoc contractu. Aliud enim est priuata auctoritate commutare beneficia, quod est illicitum: aliud obligare se ad permutationem legitime faciendam; quod nullo Iure est prohibitum.

Nec obſtat quod permutatio sit actus spiritalis, & consequenter etiam obligatio ad permutandum spiritalis sit: quia haec obligatio non suscipitur pro temporali, sed pro spiritali, nimirum pro simili obligatione quam alter subit: quod nullo Iure est prohibitum.

Dices, Ipla permutatio fieri non potest absque Superioris auctoritate: ergo nec obligatio ad illam suscipi potest sine eadem auctoritate. Confirmatur, quia dum suscipitur talis obligatio, datur alteri ius ad illam permutationem, quod ius est spirituale.

Respondeo, Est dispar ratio. Ad permutationem enim requiritur Superioris auctoritas eo potissimum nomine, quod beneficium priuata auctoritate non possit in alterum conferri, Iure ita disponente, ad varia incommoda vitanda. At vero

in huiusmodi obligatione suscipienda, nihil est incommodi: quia tota executio ponitur in arbitrio Superioris, sine cuius consensu illa obligatio est inutilis ac euania. Similiter omne ius quod ex illa nascitur. Idem dicendum de alijs obligationibus ad alias res vel functiones spirituales commutandas; vt supra dub. 3. ostensum est.

Ex quibus sequi videtur, non fore simoniam; nec per se illicitum, etiam si addatur poena conuentionalis, soluenda ab eo qui absque iusta causa a contractu recesserit, siue ante Superioris consensum, siue post: quia Iure gentium omni contractui iusto potest apponi poena conuentionalis accommodata, ne inique ab illo recedatur, nisi id Iure sit prohibitum: sicut plerique sentiunt de poena sponsalium contractui apposita. Atqui nullo Iure prohibitum est, ne huic contractui, de quo agimus, poena apponatur. Ergo, &c.

DUBITATIO XVIII.

Vtrum redemptio vexationis licita sit in beneficijs, & quousque.

105
Ius in re, & ius ad rem.
Notandum est, Aliud esse ius ad rem, aliud ius in re. *Ad rem ius habet* in beneficijs, remotum quidem, qui dignus est: propinquum vero, qui electus, vel praesentatus, vel postulat, sed nondum confirmatus, aut institutus. *Ius in re habet*, qui iam est confirmatus, vel institutus, vel collationem factam acceptauit, quamuis nondum possessionem ceperit. Quibus positus

106
Habens ius ad rem, non potest.
Respondeo & Dico Primo, Qui nondum habet ius in re, non potest oblato pretio vexationem redimere ab his, qui non tantum possunt obesse, sed etiam prodesse. Ita communiter DD. & colligitur aperte cap. Mattheus, de simonia; vbi quidam electus a maiore parte Capituli, cum pauci contradicerent, consensit vt vni ex electoribus contradicentibus daretur pecunia, vt conquiesceret; nimirum ne se opponeret eius confirmationi; in quo facto Pontifex iudicauit eum simoniam commisisse, & ideo debere beneficium dimittere, si saluus esse velit. Ratio est, quia quando datur pecunia ei qui potest prodesse, censetur illum inducere ad non opponendum quod Iure posset opponere, & ad praebendum consensum; & ita viam sibi sternere directe & proprie ad ipsum beneficium. sic si electus vel praesentatus rejicitur ab Episcopo, qui deberet illum confirmare vel instituere, non est licitum dare pecuniam vt ab hac iniuria cesset; quia haec iniuria consistit in confirmationis negatione; negatio autem non tollitur nisi per affirmationem, quae in proposito est ipsa confirmatio vel institutio; ac proinde dare vt cesset ab iniuria, est dare pro ipsa confirmatione.

107
Si impediatur modis iniquis.
Notandum tamen, si ille modis aperte iniquis conaretur impedire, v. g. infamando electum, vel corrupendo alios pecunia, ne consentiant, non videri in foro conscientiae simoniam, si electus vel alius ei pecuniam offerat, tantum vt ab huiusmodi iniquo conatu desistat, si enim alteri dari potest pecunia ne inique noceat, cur non etiam huic? non enim directe aut indirecte censetur dari pro electione aut confirmatione, aut vt cesset.